

besmet voedsel Mogelijk miltvuur in 7 ton rundvlees: Een partij van 7000 kilo rundvlees wordt uit voorzorg uit... <http://bit.ly/1skGM7g>

Voeding Alert @VoedingAlarm

14

Miltvuur-incident

Fred de Klerk, Vina Wijkhuijs

14.1 Inleiding

De voedselveiligheid heeft in Nederland een hoog niveau. Toch kan het voorkomen dat voedsel gecontamineerd raakt met ziekteverwekkers of stoffen die er niet in thuishoren. In die gevallen is het van het grootste belang dat de herkomst en de distributie van het betreffende voedsel zo snel mogelijk in kaart worden gebracht, zodat het (mogelijk) gecontamineerde voedsel uit de handel kan worden genomen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft daarbij een centrale rol.

Op 8 oktober 2014 vernam de NVWA dat een partij rundvlees afkomstig uit Slowakije, die in Nederland was verwerkt en vervolgens in binnen- en buitenland was gedistribueerd, mogelijk besmet was met antrax (*Bacillus anthracis*), ook wel miltvuur geheten. Deze bacterie is besmettelijk voor mensen en kan tot ernstige ziekteverschijnselen leiden, in sommige gevallen met dodelijke afloop.

In dit hoofdstuk beschrijven wij de acties die de NVWA ten tijde van dit miltvuur-incident heeft ondernomen en het dilemma dat zich daarbij voordeed. De vraag waar de NVWA voor kwam te staan was in hoeverre gegevens openbaar te maken over de bedrijven die het mogelijk besmette vlees hadden afgenomen voor verkoop aan consumenten. Het hoofdstuk is gebaseerd op openbare documenten.

14.2 Feitenrelaas

Op een rundveebedrijf in het Slowaakse Svednik stelt de Slowaakse veterinaire dienst op 27 september 2014 miltvuur vast. Tien dagen

voordien zijn van het bedrijf nog twee runderen naar een slachthuis in Polen afgevoerd, waar ze op 19 september zijn geslacht. De karkassen zijn vervolgens op 22 september vervoerd naar een uitsnijderij in Weert en daar op 23 september uitgebeend en verwerkt.

De Slowaakse veterinaire dienst informeert op vrijdag 3 oktober de Poolse autoriteiten, die deze informatie op woensdag 8 oktober doorgeven aan de zogeheten *Chief Veterinary Officer* (CVO) van het ministerie van Economische Zaken (EZ). Deze informeert direct de NVWA die nog diezelfde dag contact opneemt met de uitsnijderij in Weert. De NVWA meldt dat het bedrijf in de voorbije twee weken rundvlees heeft verwerkt dat mogelijk met miltvuur is besmet en wijst op de verplichting om de mogelijk besmette partij vlees van de markt te halen.¹⁸⁹

Miltvuur

Miltvuur (of antrax) is een infectieziekte die veroorzaakt wordt door een bacterie, de *Bacillus anthracis*. Deze bacterie, waarmee niet alleen dieren maar ook mensen besmet kunnen raken, heeft het vermogen tot sporenvorming en kan in die vorm decennia lang overleven en weer actief worden als de omstandigheden zich daarvoor lenen (hoge temperatuur en hoge luchtvochtigheid).

Bij mensen kan miltvuur zich op drie verschillende manieren uiten, afhankelijk van de wijze van besmetting.¹⁹⁰ Bij 95 procent van de ziektegevallen gaat het om een besmetting via de huid die leidt tot een pijnloos, jeukend huidbultje dat via een blaartje overgaat in een zweertje. Dit is de minst ernstige vorm. Bij behandeling geneest de besmetting in de regel zonder ernstige gevolgen.

Het eten van vlees dat met miltvuur is besmet, kan leiden tot een infectie in het maagdarmlkanaal of de mond- en keelholte waaraan – in het laatste geval – ongeveer de helft van de patiënten overlijdt. Deze verschijningsvorm is echter zeer zeldzaam (minder dan 1 procent van de miltvuurbesmettingen). De ernstigste verschijningsvorm is een ontsteking van de longen die ontstaat door het inademen van miltvuursporen. Hieraan overlijden – zelfs bij behandeling met antibiotica – de meeste patiënten binnen 24 uur.

In Nederland is voor het laatst een miltvuurbesmetting vastgesteld in 1993. Het ging om twee beroepsinfecties, bij een slager en een dierenarts (Van Vliet & Waaris-Versteegen, 2003).¹⁹¹

¹⁸⁹ Op grond van artikel 14, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 178/2002 mogen levensmiddelen niet in de handel worden gebracht als zij onveilig zijn. Een levensmiddel wordt als onveilig beschouwd als het schadelijk is voor de volksgezondheid.

¹⁹⁰ Bron: RIVM.

¹⁹¹ In hetzelfde jaar is tevens voor het laatst bij een rund in Velden (Limburg) miltvuur vastgesteld (Koene et al., 2015).

De volgende ochtend, donderdag 9 oktober, komt op het hoofdkantoor van de NVWA in Utrecht het incidententeam bijeen dat een risico-beoordeling maakt.¹⁹² Vastgesteld wordt dat er sprake is van een kleine kans op ernstige gezondheidsschade. Omdat in dit soort situaties wordt uitgegaan van het voorzorgsbeginsel,¹⁹³ luidt het advies van de directeur van het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (BuRO) om – ondanks de zeer kleine kans op blootstelling – het vlees uit de handel te halen, aangezien de gezondheidsgevolgen voor mensen zeer ernstig kunnen zijn.¹⁹⁴ Dit advies geldt ook voor het vlees van runderen dat met het besmette vlees in contact is geweest.

De uitsnijderij start diezelfde dag met de tracering van het vlees. De twee mogelijk besmette Slowaakse runderen waren onderdeel van een partij van in totaal 46 runderkarkassen (24 Poolse en 22 Slowaakse) die in één transport vanaf het slachthuis in Polen zijn vervoerd naar de uitsnijderij in Weert. Uit de administratie van de uitsnijderij blijkt dat de Poolse en Slowaakse runderkarkassen op 23 september 2014 apart zijn verwerkt.¹⁹⁵

De bedrijven die het vlees van de Slowaakse runderen hebben afgenomen, zijn op 9 oktober rond de middag volledig in beeld. Het gaat om in totaal 7.349 kilo vlees, waarvan een klein deel (365 kilo) nog aanwezig is in de uitsnijderij. De helft (3.686 kilo) is uitgeleverd aan 18 verschillende bedrijven in Nederland; het andere deel (3.298 kilo) is geleverd aan 26 buitenlandse bedrijven in zeven Europese landen. De autoriteiten van de betreffende landen worden via het Europese alarmeringssysteem (RASFF) op de hoogte gesteld.

Op vrijdag 10 oktober zijn ook alle afnemers van de Poolse runderkarkassen bekend.¹⁹⁶ Aan het einde van de middag, om 16.00 uur,

192 De NVWA hanteert de definitie van risico zoals omschreven in artikel 3 van Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002.

193 Overeenkomstig artikel 7 van Verordening (EG) nr. 178/2002.

194 Advies van de directeur van het BuRO van de NVWA d.d. 10 oktober 2014. Alleen producten die reeds door consumenten waren aangeschaft, hoefden niet te worden teruggehaald.

195 Tussen de partijen door en aan het einde van de dag heeft het bedrijf gewerkt conform het eigen reiniging- en ontsmettingsprotocol. Daarin is voorgeschreven dat snijbladen, messen, beschermhandschoenen en dergelijke periodiek (elke twee uur) gewisseld worden en de werkruimte na afloop van de werkzaamheden wordt gereinigd en ontsmet.

196 Er bleek een grote overlap in bedrijven waar het vlees aan was uitgeleverd: het betrof in dit geval 24 bedrijven in Nederland en 19 buitenlandse bedrijven (verdeeld over zes Europese landen).

brengt de NVWA een persbericht uit dat door diverse media (NOS, Nu.nl) wordt overgenomen. Tevens meldt de NVWA via Twitter dat een partij rundvlees uit voorzorg van de markt wordt gehaald en plaatst ze informatie over miltvuur op haar website. Daarnaast besluit de NVWA om de brancheorganisaties inzake te geven in de lijst met directe afnemers, om zo de brancheorganisaties de mogelijkheid te bieden de betrokken bedrijven te informeren.

Een week later, donderdag 16 oktober, is de gehele verdere distributie van het vlees onder Nederlandse bedrijven in kaart gebracht: er blijken in totaal 69 bedrijven bij dit incident betrokken.¹⁹⁷ Diezelfde dag ontvangt de NVWA van de stichting Foodwatch een verzoek om de namen van de betreffende bedrijven en de eindproducten waarin het mogelijk besmette vlees is verwerkt, openbaar te maken. Foodwatch hecht belang aan deze informatie, omdat consumenten dan weten welke producten riskant zijn. Drie maanden later, op 22 januari 2015, komt de staatssecretaris van EZ (waar de NVWA onder valt), gedeeltelijk tegemoet aan dit verzoek. Aan Foodwatch worden documenten verstrekt over hoe de NVWA het incident heeft aangepakt, maar niet de namen van bedrijven en producten.¹⁹⁸ Foodwatch dient hiertegen een bezwaarschrift in.¹⁹⁹

Op 25 maart 2015 wijdt RTL Nieuws een item aan de kwestie.²⁰⁰ De nieuwsrubriek stelt dat de NVWA er in het najaar van 2014 bewust voor heeft gekozen consumenten niet in te lichten; er zouden ‘honderden kilo’s’ mogelijk besmet vlees aan consumenten zijn verkocht.²⁰¹ Naar aanleiding van deze nieuwsuitzending vragen de Partij voor de Dieren en de SP een Kamerdebat aan met de minister van Volksgezondheid

197 Te weten: 5 uitsnijderijen, 14 groothandels, 1 koel- en vrieshuis, 1 destructiebedrijf, 8 productiebedrijven, 14 slagerijen, 8 horecalocaties en 18 supermarkten.

198 De betreffende brief van de staatssecretaris van EZ is op 1 juli 2015 ontleend aan https://www.foodwatch.org/uploads/media/20150122_Antwoord_NVWA_inzake_WOB-verzoek_foodwatch_mbt_Miltvuur.pdf.

199 Het bezwaarschrift is op 1 juli 2015 ontleend aan https://www.foodwatch.org/uploads/media/20150226_Bezwaar_miltvuur_aan_NVWA.pdf.

200 RTL Nieuws, 25 maart 2015. Mogelijk met miltvuur besmet vlees daadwerkelijk verkocht. Op 1 juli 2015 ontleend aan <http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/mogelijk-met-miltvuur-besmet-vlees-daadwerkelijk-verkocht>.

201 Volgens gegevens van de NVWA – die de staatssecretaris van EZ op 22 januari 2015 in haar antwoord op het Wob-verzoek aan Foodwatch heeft verstrekt – was van de 9.150 kilo mogelijk besmet vlees die in Nederland was afgezet, 344 kilo geconsumeerd.

en de staatssecretaris van EZ over ‘het gebrek aan transparantie van de NVWA in de miltvuurzaak’. Dit debat vindt plaats op 1 april en leidt tot twee moties waarin de regering wordt gevraagd de NVWA weer onder te brengen onder het ministerie van Volksgezondheid om op die manier te waarborgen dat bij de uitoefening van het toezicht door de NVWA niet de economische belangen, maar de belangen van volksgezondheid en voedselveiligheid prevaleren.²⁰² De betreffende moties zijn echter bij latere stemmingen verworpen.²⁰³

Veterinaire structuur: rollen en verantwoordelijkheden

De NVWA (voorheen VWA) is de toezichthouder op het gebied van voedsel- en productveiligheid. De dienst werd in juli 2002 opgericht en viel in eerste instantie onder het ministerie van Volksgezondheid. Bij het aantreden van het kabinet-Balkenende II (27 mei 2003) is ze ondergebracht bij het ministerie van Landbouw dat in 2010, bij het aantreden van het kabinet Rutte-I (14 oktober 2010), opging in het ministerie van EZ. De NVWA onderhoudt contacten met toezichthouders in andere EU-lidstaten. Via het RASFF-systeem stellen lidstaten elkaar op de hoogte van mogelijke gezondheidsrisico's op het gebied van voedselveiligheid. Het Bureau Risicobeoordeling en Onderzoeksprogrammering (BuRO) is onderdeel van de NVWA en oordeelt en adviseert over mogelijke bedreigingen van de voedsel- en productveiligheid.

De *Chief Veterinary Officer* (CVO), de hoogste veterinaire ambtenaar van het ministerie van EZ, is internationaal het aanspreekpunt voor veterinaire incidenten. De CVO adviseert de minister en de staatssecretaris van EZ, alsook de minister van Volksgezondheid op het gebied van diergezondheid en veterinaire volksgezondheid (de zorg voor de veiligheid van voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong).

14.3 Volledige of gedeeltelijke openbaarheid?

Een partij rundvlees die mogelijk besmet is met miltvuur, blijkt onder meer in Nederland in de handel te zijn gebracht. Bij een dergelijk incident is er voor de NVWA altijd sprake van een dilemma. Het is van groot belang om consumenten tijdig en adequaat te informeren over de mogelijke risico's voor de volksgezondheid en tegelijkertijd dient

²⁰² Moties van respectievelijk het lid Ouwehand (PvdD) (26 991, nr. 465) en van de leden Dik-Faber (CU) en Van Gerven (SP) (26 991, nr. 46).

²⁰³ Handelingen TK 2014-2015, nr. 71-12.

rekening te worden gehouden met de belangen van ondernemers en de privacybescherming van betrokkenen. De discussie gaat dan ook al snel over het al dan niet volledig en in detail openbaar maken van de distributiegegevens.

Foodwatch, ook wel de ‘voedselwaakhond’ geheten die opkomt voor het recht van consumenten op eerlijk, veilig en gezond voedsel, verwijt de NVWA in deze casus niet transparant genoeg te zijn over de distributie van het mogelijk met miltvuur besmette rundvlees. Foodwatch meent dat de NVWA de bedrijfsnamen en de eindproducten openbaar had moeten maken. Om dit af te dwingen deed Foodwatch een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en diende bij de NVWA een zogenoemd Wob-verzoek in. In het nu volgende beschrijven we voor welke afwegingen de NVWA in deze casus kwam te staan. Het gaat ons er daarbij niet om te concluderen of in deze casus van volledige dan wel gedeeltelijke openbaarheid van informatie sprake had moeten zijn, maar om duidelijk te maken dat aan beide voor- en nadelen verbonden zijn.

14.4 Analyse

De NVWA heeft zeer ruime bevoegdheden om het publiek te informeren bij incidenten waarbij zich risico's voordoen voor de volksgezondheid. Wanneer er redelijke gronden zijn te vermoeden dat een levensmiddel een risico voor de gezondheid vormt, is de overheid namelijk op grond van Europese regelgeving verplicht ‘de nodige stappen te nemen’ om het publiek te informeren over de aard van het gezondheidsrisico, waarbij zo volledig mogelijk wordt aangegeven welke levensmiddelen, dan wel welk soort levensmiddelen het betreft, welk risico dat kan inhouden en welke maatregelen zijn genomen of zullen worden genomen om het risico te voorkomen, te beperken of weg te nemen.²⁰⁴ De bevoegdheden van de NVWA zijn echter niet onbegrensd. De maatregelen moeten in verhouding staan tot het risico voor de volksgezondheid (proportionaliteitsbeginsel). Dit betekent dat per casus moet worden afgewogen met wie, welke informatie wordt gedeeld. In sommige gevallen, wanneer de kans op gezondheidsrisico's

²⁰⁴ Artikel 10 Verordening EG nr. 178/2002 (Algemene levensmiddelenverordening).

gering is, kan bijvoorbeeld met een zogenoemde ‘stille re-call’ worden volstaan. De mogelijk schadelijke producten worden dan tot en met de winkels uit de handel gehaald, maar aan consumenten wordt niet actief gecommuniceerd bepaalde producten niet (meer) te gebruiken. Het openbaar maken van gedetailleerde informatie staat in een dergelijke situatie namelijk niet in verhouding tot het mogelijke risico voor de volksgezondheid. Wanneer echter de situatie dermate urgent is dat sprake is van een reële dreiging voor de gezondheid van consumenten, en consumenten daarom direct benaderd moeten worden, wordt overgegaan tot een openbare re-call. In een specifiek persbericht wordt dan aangegeven welke producten het betreft en wat consumenten moeten doen.²⁰⁵ Hiertoe is bijvoorbeeld in 2013 overgegaan toen zalm van de firma Foppen met salmonella besmet bleek.

In de onderhavige casus besloot de NVWA op basis van een risico-beoordeling de partij vlees die mogelijk met miltvuur was besmet via een stille re-call van de markt te halen. Om ervoor te zorgen dat dit zo snel mogelijk zou gebeuren, is met brancheorganisaties informatie gedeeld.²⁰⁶ Aan consumenten werden geen verdere, meer specifieke, mededelingen gedaan dan dat uit voorzorg een partij rundvlees van de markt werd gehaald.

Voedselwaakhond Foodwatch uitte hierop kritiek en trachtte op grond van de Wob informatie te achterhalen over de bedrijven die het vlees hadden ingekocht en de eindproducten waarin het vlees was verwerkt. De Wob regelt de openbaarmaking van informatie door de Nederlandse overheid, maar stelt daaraan ook een voorbehoud. Zo blijft verstrekking van informatie achterwege als het belang daarvan niet

²⁰⁵ Vanaf dat moment zijn de gegevens voor eenieder openbaar en terug te vinden op de website van de NVWA. Daar staan alle incidenten vermeld die een mogelijk gevaar vormen voor de volksgezondheid (<https://www.nvwa.nl/actueel/waarschuwingen>). Het betreft niet alleen voedselgerelateerde incidenten, maar ook bijvoorbeeld incidenten op het gebied van consumentenproducten.

²⁰⁶ Om te beoordelen of gegevens met een brancheorganisatie gedeeld kunnen worden, heeft de NVWA een aantal toetsingscriteria opgesteld die per incident beoordeeld worden. Zo moet de brancheorganisatie daadwerkelijk een bijdrage kunnen leveren aan het snel uit de handel halen van de mogelijk schadelijke producten. De brancheorganisaties moeten daarom een groot bereik hebben en bereid zijn om ook niet aangesloten partijen te informeren. Alvorens tot het daadwerkelijk verstrekken van de gegevens wordt overgegaan, worden er in een overeenkomst afspraken vastgelegd over hoe de brancheorganisatie met de gegevens omgaat.

opweegt tegen het belang van onevenredige bevoordeling of benadeling van organisaties en/of personen waarop die informatie betrekking heeft. Ook dient rekening te worden gehouden met het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.²⁰⁷ De staatssecretaris van EZ oordeelde om die redenen dat openbaarmaking van de door Foodwatch gevraagde gegevens een ongewenst effect zou kunnen hebben, omdat het publiek uit de documenten ‘onjuiste conclusies zou kunnen trekken en risico’s zou zien die niet of niet meer aanwezig waren’. De partij mogelijk besmet vlees was namelijk op het moment dat de staatssecretaris van EZ op het Wob-verzoek antwoordde (januari 2015) al van de markt gehaald of inmiddels geconsumeerd.

‘Door openbaarmaking van namen en adresgegevens van afnemers en producenten, alsmede van merknamen van producten, kunnen deze bedrijven aanzienlijk nadeel lijden in de vorm van bijvoorbeeld reputatieschade, onheuse bejegening en juridische claims door derden.’²⁰⁸

Foodwatch nam geen genoegen met het antwoord van de staatssecretaris en diende daartegen een bezwaarschrift in. Volgens Foodwatch zouden economische belangen van bedrijven prevaleren boven de voedselveiligheid voor consumenten.²⁰⁹

‘De NVWA bestaát om ons te beschermen tegen mogelijk gevaarlijke voedselsituaties. Maar in de praktijk blijkt keer op keer dat ze het economische belang van bedrijven belangrijker vindt dan de gezondheid en het informatierecht van consumenten.’

Een uitzending van RTL Nieuws over de door Foodwatch gestarte discussie leidde tot een Tweede Kamerdebat over de transparantie van de

²⁰⁷ Artikel 10 Wob.

²⁰⁸ Aldus de staatssecretaris van EZ in het antwoord op het Wob-verzoek van Foodwatch. Op 1 juli 2015 ontleend aan https://www.foodwatch.org/uploads/media/20150122_Antwoord_NVWA_inzake_WOB-verzoek_foodwatch_mbt_Miltvuur.pdf.

²⁰⁹ Foodwatch, 25 maart 2015. Onze campagnes: Miltvuur in rundvlees: NVWA nam bewust risico door consumenten niet in te lichten over miltvuur. Op 1 juli 2015 ontleend aan <https://www.foodwatch.org/nl/onze-campagnes/onderwerpen/miltvuur-in-rundvlees/2-minuten-info/>.

genomen maatregelen. De kritiek die tijdens het debat op het optreden van de NVWA werd geuit, was mede gebaseerd op eerdere incidenten als het paardenvleeschandaal en de salmonellabesmetting bij Foppen. Aan de orde kwam ook de vraag – die eerder door onderzoeksjournalist Marcel van Silfhout was opgeworpen (Van Silfhout, 2014) – of de NVWA niet weer bij het ministerie van Volksgezondheid ondergebracht zou moeten worden.

‘Als volksgezondheid inderdaad het leidende principe is, zoals het kabinet stelt, moet het bestuurlijke primaat, net als tot 2003 het geval was, weer komen te liggen bij het ministerie van VWS’, aldus Tweede Kamerlid Dik-Faber (CU).²¹⁰

Al met al lijkt de NVWA, omdat de dienst bij het ministerie van EZ is ondergebracht, al de schijn van vooringenomenheid ten aanzien van bedrijfsbelangen tegen te hebben, ongeacht de maatregelen die zijn of worden genomen. In de discussie gaat het dan niet meer om het resultaat (het in korte tijd in kaart brengen van de distributie van mogelijk besmet voedsel), maar om de beeldvorming (c.q. organisatorische inbedding). Natuurlijk valt er veel voor te zeggen om de toezichthouder op afstand van de bedrijfstak te plaatsen, maar ongeacht waar de NVWA is ondergebracht, de na te leven wetgeving (inclusief het beginsel van proportionaliteit) blijft hetzelfde. Bovendien bleken goede contacten met in dit geval de brancheorganisaties ook wat waard om bij het miltvuur-incident adequaat op te treden.

Opmerkelijk is ten slotte dat tussen het moment waarop Foodwatch het Wob-verzoek indiende en het moment waarop daar een antwoord van de staatssecretaris van EZ op volgde, drie maanden waren verstreken, terwijl daar een wettelijke termijn van (in eerste instantie) vier weken voor staat.²¹¹ Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat het verzoek van Foodwatch niet het enige Wob-verzoek was waarop

²¹⁰ Melkvee.nl, 2 april 2015. Nieuws: NVWA hoort niet bij Economische Zaken. Op 1 juli 2015 ontleend aan <http://www.melkvee.nl/nieuws/6775/--039-nvwa-hoort-niet-bij-economische-zaken--039->. Zie ook Handelingen TK 2014-2015, nr. 70-7, betreffende het debat van 1 april 2015 over risico's in de vleesketen en de controle bij visbedrijven.

²¹¹ Deze termijn kan met nog eens 4 weken worden verlengd. Als ook de verlengde termijn onvoldoende is om de gevraagde documenten te verzamelen en te beoordelen, horen met de indiener van het verzoek afspraken over de afhandeling te worden gemaakt.

van de NVWA een reactie werd verwacht. In 2014 ontving de NVWA 530 Wob-verzoeken (ten opzichte van 250 in 2013). Daaruit blijkt een grote en toenemende behoefte aan openbaarheid van informatie. Aan die behoefte lijkt tegemoet te worden gekomen met het wetsvoorstel dat de minister van Volksgezondheid eind 2014 heeft ingediend en dat voorziet in een verplichting tot het actief openbaar maken van toezichtgegevens en sanctiebesluiten.²¹² De Inspecteur-Generaal van de NVWA beschouwt dit als een positieve ontwikkeling al wordt de NVWA daarmee ook voor een uitdaging geplaatst, want – zoals nu het geval is wanneer informatie openbaar wordt gemaakt – daarna volgt altijd de vraag wat de toezichthouder ermee heeft gedaan. En omdat bij de toezichthouder een groot aantal inspecteurs werkzaam is, kunnen de acties die op geconstateerde mistanden volgen, verschillen.²¹³ Een grotere openbaarheid van informatie vraagt dus van de NVWA een grotere uniformiteit in het toezicht.

14.5 Afronding

Elk incident op het gebied van voedselveiligheid vraagt om een snelle en adequate aanpak zowel op het gebied van de risicobeoordeling, het traceren van de (mogelijk) besmette producten, als de risicocommunicatie. Vooral de risicocommunicatie wordt dan al snel onder een vergrootglas gelegd. Elk incident vraagt echter om een eigen afweging en daarmee om een eigen aanpak. Bepalende factoren daarbij zijn enerzijds het risico voor de volksgezondheid en anderzijds de juridische kaders van onder meer de Warenwet en de Wob.

Bij het miltvuur-incident heeft de NVWA daarom gekozen voor een zogenoemde stille re-call en werden brancheorganisaties betrokken om bedrijven te informeren. Mede daardoor was binnen een week de hele distributie in kaart gebracht.

Uiteindelijk bleek het nog moeilijk om het mogelijk besmette vlees op de juiste wijze af te voeren en te vernietigen. Sinds 1 januari 2013

²¹² Zie TK 2014-2015, 34 111.

²¹³ Bron: Interview met Inspecteur-Generaal Harry Paul van de NVWA voor BNR radio, 24 december 2014. Op 1 juli 2015 ontleend aan <http://www.bnr.nl/?service=player&type=fragment&articleId=2437860&audioId=2437881>.

is namelijk in Nederland de destructiemarkt deels geliberaliseerd en is de verwerking van mogelijk besmet vlees niet meer gereguleerd. Bedrijven kunnen sindsdien een vrije keuze maken om dergelijke producten op te halen en te vernietigen. Veel bedrijven bleken niet bereid om het mogelijk besmette vlees te vernietigen uit vrees dat het vlees de productielijn (medewerkers) zou kunnen besmetten.